

Nota voor burgemeester en wethouders

Team
DEV-BLD

Onderwerp

Gezondheidsnota 2019-2022

1- Notagegevens		2- Bestuursorgaan	
Notanummer	2019-000842	☒ B & W	28-05-2019
Datum	01-05-2019	☒ Raad	05-06-2019
Programma:		☐ Burgemeester	--
08 Meedoen		College van B & W	
Portefeuillehouder Weth. De Geest		- Burgemeester	- Weth. Grijsen
		- Weth. De Geest	- Weth. Verhaar
		- Weth. Walder	- Weth. Rorink

Besluitenlijst	d.d.	d.d.	d.d.
☐ Akkoordstukken	--	☐ Openbaar	28-05-2019
		☐ Besloten	--

Routing	d.d.	par.	
wethouder	01-05-2019	☐ adj.secr.	--
programmamanager	01-05-2019	☒ gem.secr.	02-05-2019
		BIS Openbaar	
		Status	Definitief2019-05-29

Bijlagen

B & W d.d.: 28-05-2019

Besloten wordt:

- 1 In te stemmen met de Gezondheidsnota Deventer 2019-2022 'Promotie van gezondheid: een kwestie van doen!';
- 2 Het raadsvoorstel en ontwerp-raadsbesluit vast te stellen;
- 3 de stukken aan te bieden aan de raad;
- 4 de nota en het besluit openbaar te maken.

Financiële aspecten:

Financiële gevolgen voor de gemeente?	Nee
Begrotingswijziging	Nee

Voorstel openbaarmaking conform Wet Openbaarheid Bestuur (Wob)

- De nota en het besluit openbaar te maken
- De nota en het besluit openbaar te maken vergezeld van bijgaand persbericht
- De nota en het besluit openbaar te maken nadat
- De nota en het besluit openbaar te maken, behalve...
- Het besluit openbaar te maken, maar niet de nota, gelet op artikel:
- De nota en het besluit niet openbaar te maken, gelet op artikel:

Kennisgeving/ Bekendmaking Awb

Kennisgeving (publicatie) conform Awb	Nee
Bekendmaking conform Awb	Nee

ADVIESRADEN:

Moet een van de adviesraden gehoord worden of op de hoogte gesteld?

Ja

Adviesraad/ Adviesraden

Adviesraad Sociaal Domein Deventer

Toelichting

Inleiding

De concept gezondheidsnota is besproken in de Raadstafel van 13 februari 2019. Raadsleden hebben hun wensen en bedenkingen uitgesproken. Deze input is, naast de reacties die zijn opgehaald bij onder andere onze netwerken Samen Gezond in Deventer, Salland United en de ASDD, verwerkt in de bijgevoegde gezondheidsnota.

Het verzoek aan het college is om in te stemmen met de 'Gezondheidsnota 2019-2022; Promotie van gezondheid: een kwestie van doen!'

Beoogd resultaat

Een breed gedragen gezondheidsbeleid dat een stevige basis biedt om onze ambitie te realiseren:

Deventer is de hoofdstad van positieve gezondheid: de gezondste gemeente met de gelukkigste inwoners.

Kader

Het Verbindend Kader Sociaal Domein 2019-2022 biedt het kader voor het gezondheidsbeleid. Preventie vanuit de beweging 'Gezondheid en Gedrag' (GG) zorgt ervoor dat inwoners zelf eigenaar zijn van hun gezondheid en daarnaar handelen.

In de gezondheidsnota vatten we dat samen in het motto: Veerkracht, Verbinding en Focus.

Argumenten voor en tegen

Argumenten voor

- In de gezondheidsnota is de Deventer visie op gezondheid en de wijze waarop we inwoners willen stimuleren om meer de eigen regie te pakken op de eigen gezondheid, beschreven. Hiermee doen we recht aan al het werk dat door een veelheid van organisaties samen met inwoners wordt gedaan vanuit de Deventer aanpak Gezondheid en gedrag.
- De gezondheidsnota biedt een stevige basis om door te gaan op de ingeslagen weg, keuzes te maken, elkaar op nog meer thema's te vinden en nieuwe elementen toe te voegen.

Argumenten tegen

- Voor een goede uitvoering van het gezondheidsbeleid is een integrale benadering, vanuit zowel het sociale als fysieke domein, noodzakelijk. Een specifieke nota gezondheid kan geïnterpreteerd worden als 'losstaand' beleid.

Extern draagvlak (partners)

De gezondheidsnota is een coproductie van de gemeente Deventer, de GGD IJsselland en een grote diversiteit aan partners in Deventer. In bijeenkomsten en interviews met onder andere raadsleden, beleidsadviseurs, de ASDD en professionals uit zorg en welzijn, is nagegaan wat de voornaamste gezondheidsuitdagingen zijn in Deventer. Dit heeft zes speerpunten opgeleverd.

Financiële consequenties

Geen.

Aanpak/uitvoering

De gezondheidsnota staat gepland voor de Raadstafel van 5 juni 2019. Tijdens de vorige Raadstafel op 13

februari 2019 is afgesproken dat de gezondheidsnota nog een keer wordt geagendeerd om te beoordelen of de wensen en bedenkingen voldoende terugkomen in de gezondheidsnota.

Ten opzichte van het vorige concept gezondheidsbeleid is, samengevat, het volgende gewijzigd:

1. De Visie 'Deventer Gezondheid en welzijn' is niet bijgevoegd als bijlage. Deze visie, opgesteld door Salland United, is breder dan de gezondheidsnota. Onder andere economie en ICT maken hier ook onderdeel van uit. Als bijlage is toegevoegd de presentatie gezondheidsmonitor. Deze is gebruikt als onderlegger voor een aantal interactieve bijeenkomsten en interviews waarin input is opgehaald voor ons gezondheidsbeleid.
2. Betrokkenheid bewoners is nader toegelicht: via interviews met professionals die spreken vanuit hun ervaringen met inwoners/doelgroepen, wijze waarop zij betrokken worden bij GG-aanpak en wat zij hiervan merken.
3. Er is duidelijker benadrukt dat mensen die niet zelf de regie kunnen pakken (tijdelijke) zorg en ondersteuning krijgen.
4. Ook is toegevoegd dat tussen 'eigen regie inwoner' en 'de zorg' vanuit onder andere welzijn en sport er meer mogelijkheden zijn om ondersteuning te bieden richting Gezondheid en Gedrag.
5. Taalgebruik rond GG is aangepast en minder stellig verwoord. Het is te vroeg voor conclusies. Kern is dat we samen met vele partners de GG-aanpak inzetten om te komen tot meer gelukkige en gezonde inwoners.
6. De rol van de sociale teams is concreet benoemd.
7. Ook de rol van de gemeente is benoemd.
8. Bij het onderwerp eenzaamheid is een uitleg opgenomen bij de doelgroep ouderen. Focus op ouderen vanuit data gezondheidsmonitor en wijkanalyses.
9. Jeugd en gezondheid is als speerpunt toegevoegd.
10. Aanvulling bij speerpunt Leefomgeving: goede gezondheid zou onafhankelijk moeten zijn van waar je woont.
11. Monitoring: GGD monitor en wijkanalyses.
12. Globale planning op onderdelen toegevoegd.

In de gezondheidsnota staan de focuspunten, waarvoor op dit moment een planning is afgesproken met partners. Via de Gezondheidsmonitor van de GGD IJsselland en de bewonersonderzoeken van de gemeente Deventer, wordt jaarlijks gemeld wat de stand van zaken is van de uitvoering van ons gezondheidsbeleid.

De gezondheidsnota wordt voor vaststelling aan de raad aangeboden op 19 juni 2019.

Na vaststelling door de raad wordt de gezondheidsnota nader vormgegeven en toegelicht met voorbeelden.

RAADSVOORSTEL

Onderwerp Gezondheidsnota 2019-2022

Agendapunt

Voorstelnummer

Team

2019-000842

DEV-BLD

Portef.houder

BenW-besluit d.d.:

Weth. De Geest

28 mei 2019

Voorstel

In te stemmen met de gezondheidsnota 2019-2022.

Kern van het raadsvoorstel

We werken in Deventer aan een gezonde stad met gelukkige inwoners vanuit het gedachtengoed positieve gezondheid. We zien gezondheid niet langer meer als de af- of aanwezigheid van ziekte, maar als *het vermogen van mensen om met de fysieke, emotionele en sociale levensuitdagingen om te gaan en zoveel mogelijk eigen regie te voeren.*

In de visie van positieve gezondheid is gezondheid niet langer meer het domein van de zorg, maar van ons allemaal. Het gaat immers om het vermogen om met veranderende omstandigheden om te kunnen gaan. De benadering van positieve gezondheid doet veel meer een beroep op mensen om verantwoordelijkheid te nemen voor de eigen gezondheid en is meer activerend.

Beoogd resultaat

Een breed gedragen gezondheidsbeleid dat een stevige basis biedt om onze ambitie te realiseren: Deventer is de hoofdstad van positieve gezondheid: de gezondste gemeente met de gelukkigste inwoners.

Kader

Het Verbindend Kader Sociaal Domein 2019-2022 biedt het kader voor het gezondheidsbeleid. Preventie vanuit de beweging 'Gezondheid en Gedrag' (GG) zorgt ervoor dat inwoners zelf eigenaar zijn van hun gezondheid en daarnaar handelen.

In de gezondheidsnota vatten we dat samen in het motto: Veerkracht, Verbinding en Focus.

Argumenten ten behoeve van de raad

In de gezondheidsnota is de Deventer visie op gezondheid en de wijze waarop we inwoners willen stimuleren om meer de eigen regie te pakken op de eigen gezondheid, beschreven. Hiermee doen we recht aan al het werk dat door een veelheid van organisaties samen met inwoners wordt gedaan vanuit de Deventer aanpak Gezondheid en gedrag.

De gezondheidsnota biedt een stevige basis om door te gaan op de ingeslagen weg, keuzes te maken, elkaar op nog meer thema's te vinden en nieuwe elementen toe te voegen.

Ketenpartners/ participatie

De gezondheidsnota is een coproductie van de gemeente Deventer, de GGD IJsselland en een grote diversiteit aan partners in Deventer. In bijeenkomsten en interviews met onder andere raadsleden, beleidsadviseurs, de ASDD en professionals uit zorg en welzijn, is nagegaan wat de voornaamste gezondheidsuitdagingen zijn in Deventer. Dit heeft zes speerpunten opgeleverd.

Financiële consequenties

Geen.

Betrokkenheid van de raad

In de Raadstafel van 20 juni 2018 is informatie verzameld en zijn wensen meegegeven voor het te ontwikkelen gezondheidsbeleid.

De concept gezondheidsnota is besproken in de Raadstafel van 13 februari 2019. Raadsleden hebben hun wensen en bedenkingen uitgesproken. Deze input is, naast de reacties die zijn opgehaald bij onder andere onze netwerken Samen Gezond in Deventer, Salland United en de ASDD, verwerkt in de bijgevoegde gezondheidsnota 2019-2022; 'Promotie van gezondheid: een kwestie van doen!'

Ten opzichte van het vorige concept gezondheidsbeleid is, samengevat, het volgende gewijzigd:

1. De Visie 'Deventer Gezondheid en welzijn' is niet bijgevoegd als bijlage. Deze visie, opgesteld door Salland United, is breder dan de gezondheidsnota. Onder andere economie en ICT maken hier ook onderdeel van uit. Als bijlage is toegevoegd de presentatie gezondheidsmonitor. Deze is gebruikt als onderlegger voor een aantal interactieve bijeenkomsten en interviews waarin input is opgehaald voor ons gezondheidsbeleid.
2. Betrokkenheid bewoners is nader toegelicht: via interviews met professionals die spreken vanuit hun ervaringen met inwoners/doelgroepen, wijze waarop zij betrokken worden bij GG-aanpak en wat zij hiervan merken.
3. Er is duidelijker benadrukt dat mensen die niet zelf de regie kunnen pakken (tijdelijke) zorg en ondersteuning krijgen.
4. Ook is toegevoegd dat tussen 'eigen regie inwoner' en 'de zorg' vanuit onder andere welzijn en sport er meer mogelijkheden zijn om ondersteuning te bieden richting Gezondheid en Gedrag.
5. Taalgebruik rond GG is aangepast en minder stellig verwoord. Het is te vroeg voor conclusies. Kern is dat we samen met vele partners de GG-aanpak inzetten om te komen tot meer gelukkige en gezonde inwoners.
6. De rol van de sociale teams is concreet benoemd.
7. Ook de rol van de gemeente is benoemd.
8. Bij het onderwerp eenzaamheid is een uitleg opgenomen bij de doelgroep ouderen. Focus op ouderen vanuit data gezondheidsmonitor en wijkanalyses.
9. Jeugd en gezondheid is als speerpunt toegevoegd.
10. Aanvulling bij speerpunt Leefomgeving: goede gezondheid zou onafhankelijk moeten zijn van waar je woont.
11. Monitoring: GGD monitor en wijkanalyses.
12. Globale planning op onderdelen toegevoegd.

In de gezondheidsnota staan de focuspunten, waarvoor op dit moment een planning is afgesproken met partners. Via de Gezondheidsmonitor van de GGD IJsselland en de bewonersonderzoeken van de gemeente Deventer, wordt jaarlijks gemeld wat de stand van zaken is van de uitvoering van ons gezondheidsbeleid.

Burgemeester en wethouders van de gemeente Deventer,
de secretaris, de burgemeester,

M.A. Kossen

R.C. König

RAADSBESLUIT

Onderwerp	Gezondheidsnota 2019-2022
Voorstelnummer	2019-000842
Raadstafel d.d.	--
Raadsvergadering	

De raad van de gemeente Deventer,

Gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 28 mei 2019, nummer 2019-000842.

BESLUIT

1 In te stemmen met de gezondheidsnota 2019-2022.

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van
De raad voornoemd,
de griffier, de voorzitter,

A. Kerver

R.C. König

Hoe gezond zijn de inwoners van Deventer?

Presentatie gezondheidsmonitor volwassenen en ouderen
20 juni 2018

Gezondheidsmonitor volwassenen en ouderen

- Samenwerking met CBS, RIVM en Sportservice Overijssel
- Vragenlijst online en per post
- 2010 monitor 65 plussers
- 2012 monitor volwassenen
- 2016 monitor volwassenen en ouderen

Achtergrondkenmerken

1.392 inwoners deden mee:

- 550 volwassenen (19-65 jaar)
- 842 ouderen (65-plussers)
- Respons 40%

Demografische gegevens

Leeftijd	Deventer	Regio
19 tot 65 jaar	78%	78%
65 tot 75 jaar	13%	13%
75 jaar en ouder	9%	9%

Opleiding	Deventer	Regio
Lo	6%	5%
Mavo, lbo	22%	25%
Havo, vwo, mbo	35%	39%
Hbo, wo	37%	31%

Samenstelling huishouden	Deventer	Regio
Samenwonend	81%	82%
Alleenwonend	19%	18%

Herkomst

Herkomst		Deventer		Regio	
		Volwassenen	Ouderen	Volwassenen	Ouderen
Generatie	Autochtoon	79%	83%	88%	91%
	1 ^e generatie allochtoon	12%	9%	7%	4%
	2 ^e generatie allochtoon	9%	8%	5%	4%

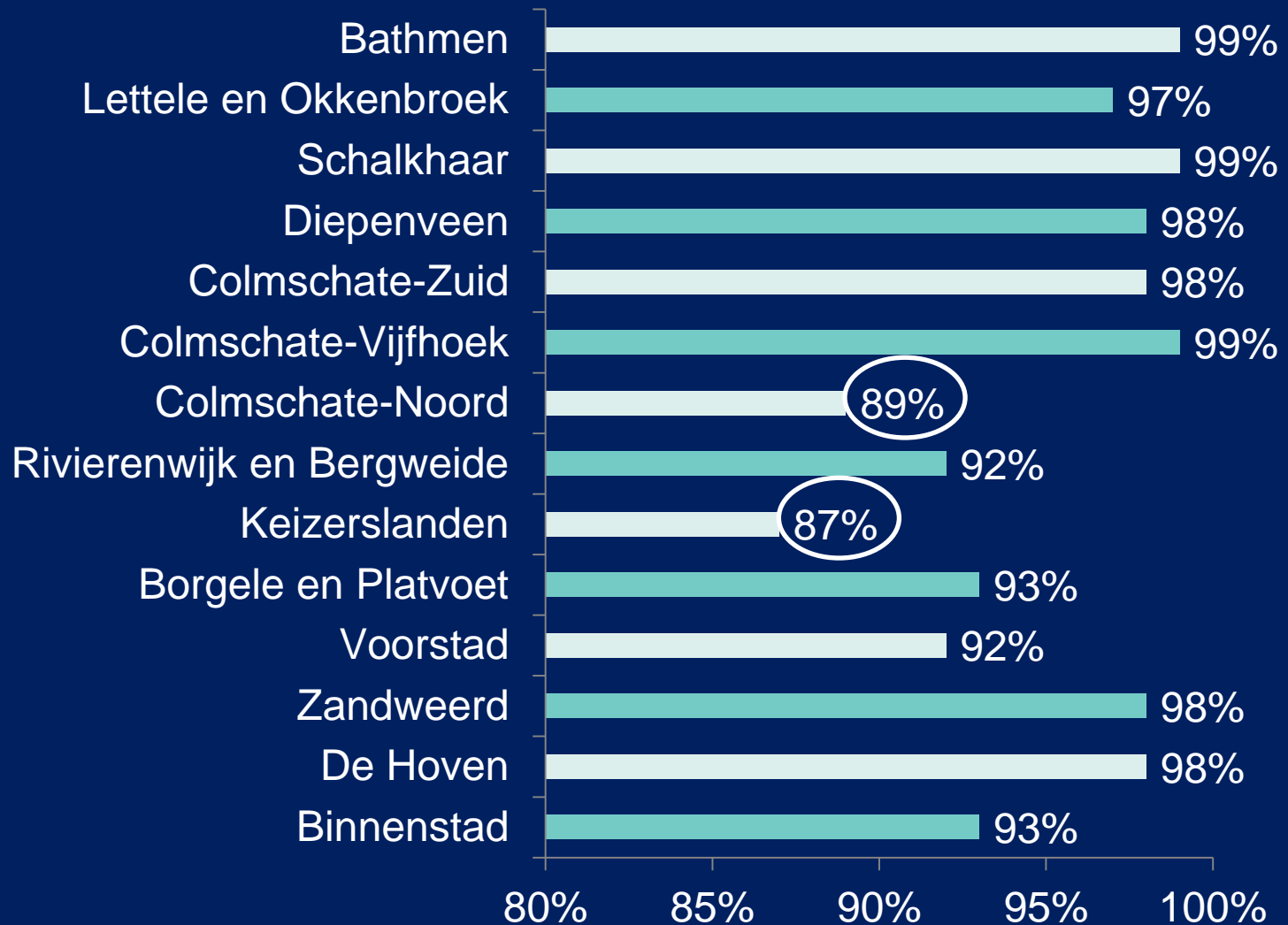
Geluk, regie en zinvolheid

Geeft een 8 of meer voor geluk	Deventer	Regio
Volwassenen	64%	67%
Ouderen	61%	66%

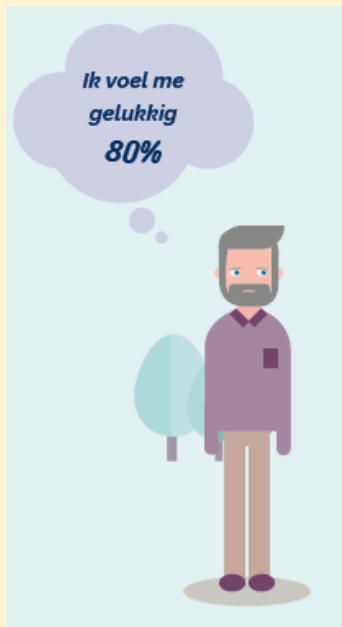
Heeft regie over eigen leven	Deventer	Regio
Volwassenen	91%	93%
Ouderen	83%	86%

Vindt het leven zinvol	Deventer	Regio
Volwassenen	84%	88%
Ouderen	69%	73%

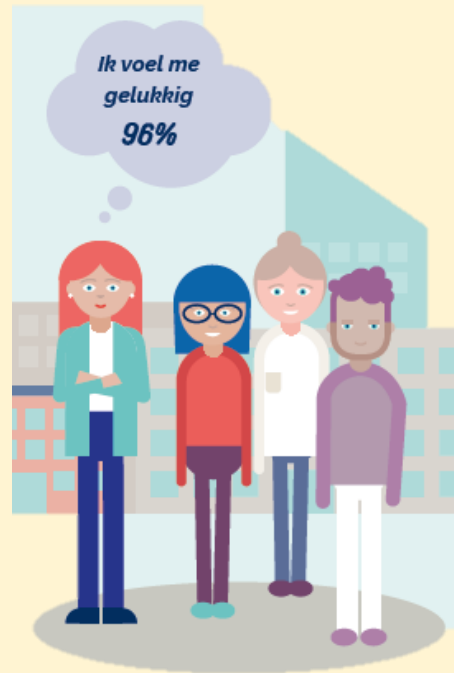
Heeft regie over eigen leven – Bewonersonderzoek 2017

Samenhang sociaal maatschappelijke participatie en gelukkig voelen

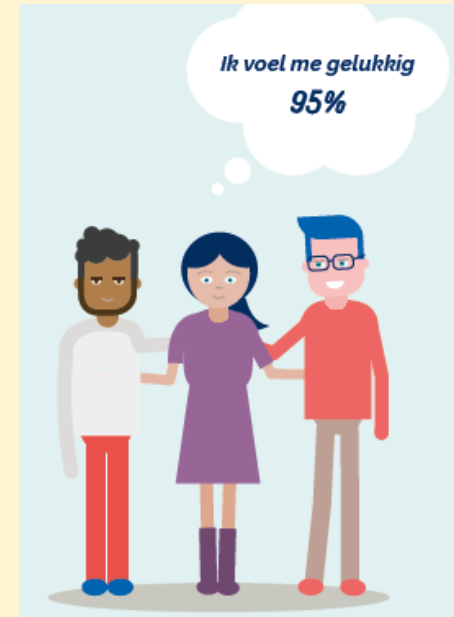
Heeft het gevoel (soms of vaker) buiten de samenleving te staan

Heeft niet het gevoel buiten de samenleving te staan

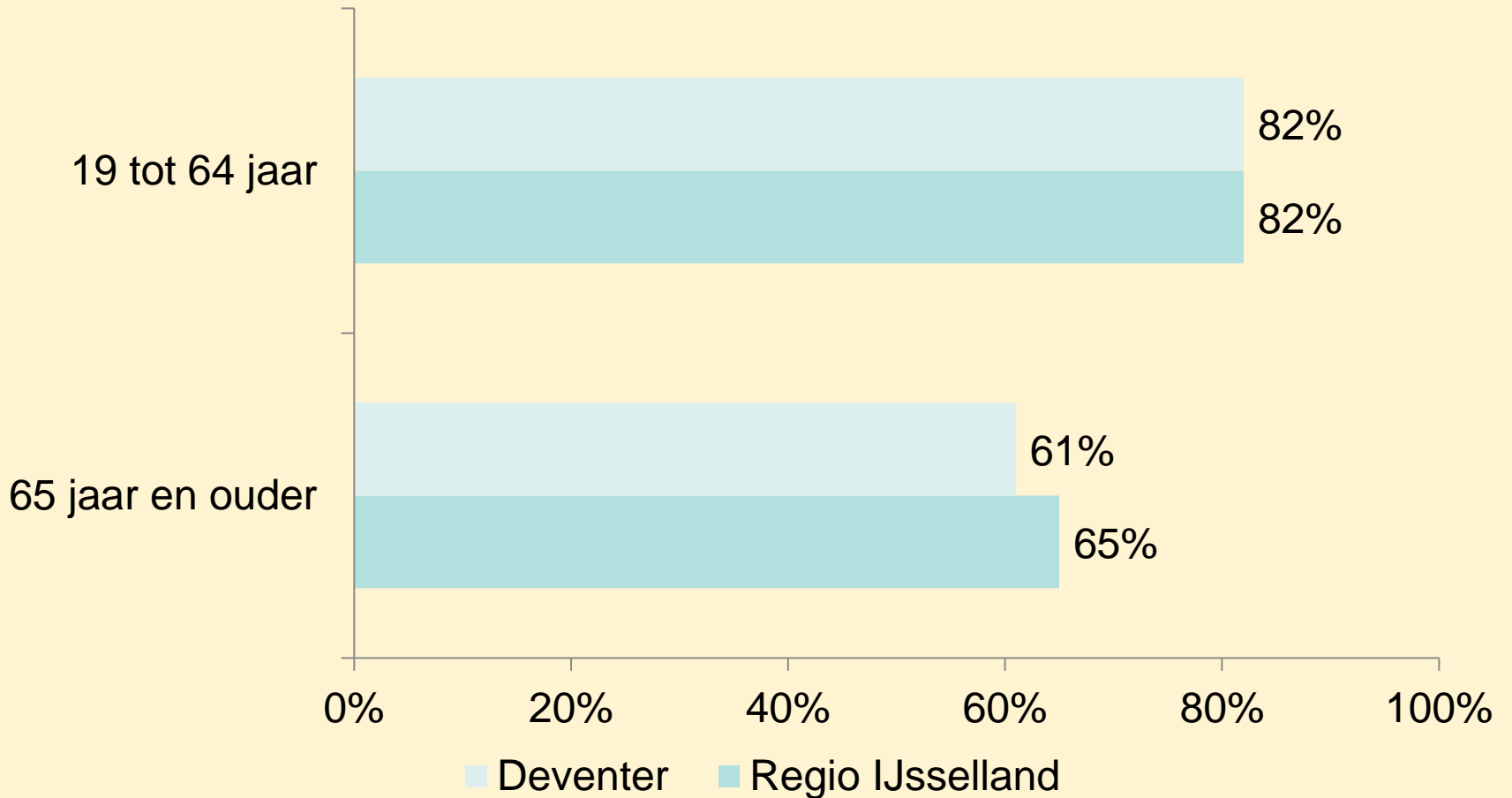

Voelt zich eenzaam

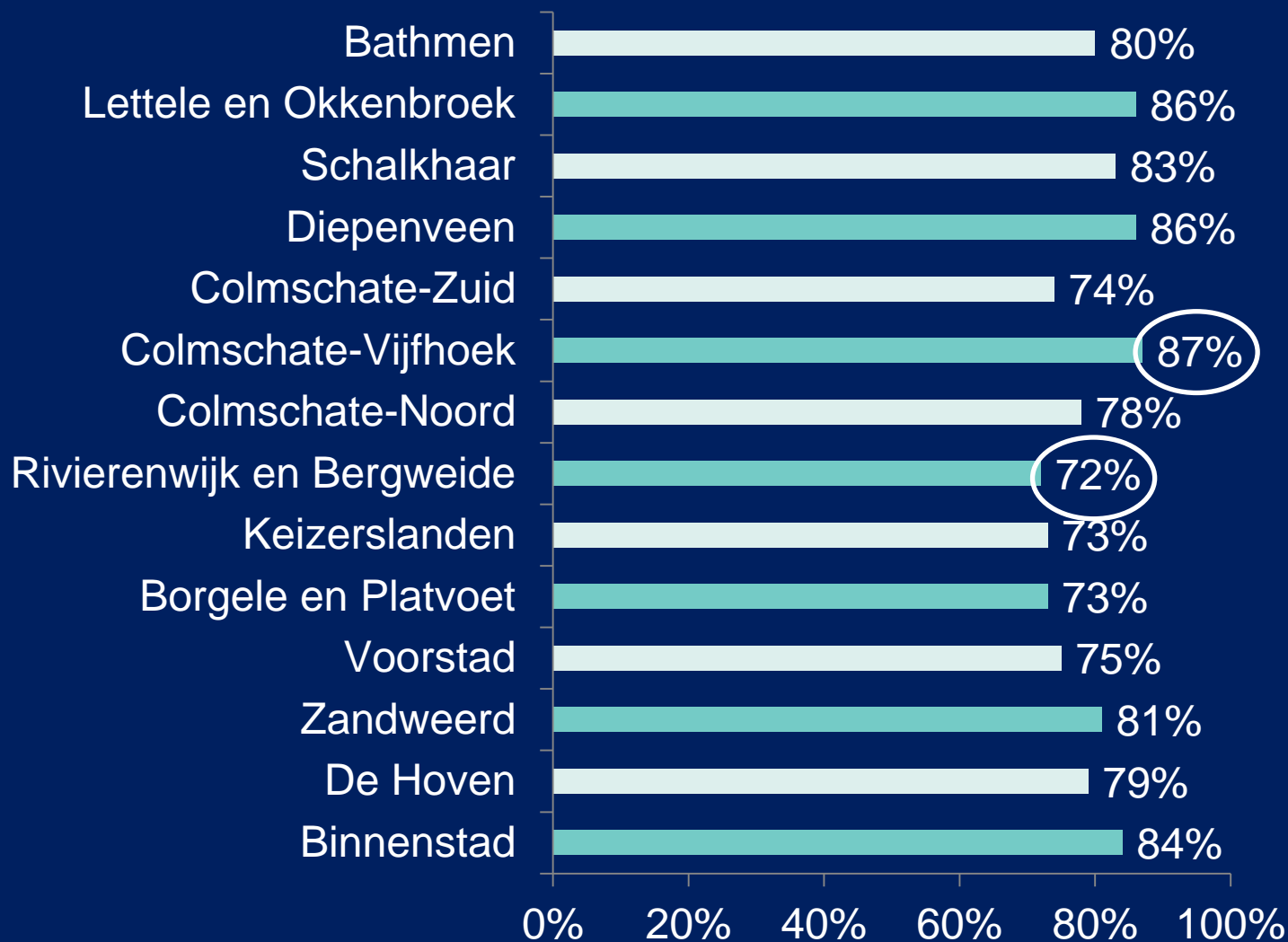

Voelt zich niet eenzaam

(Zeer) goede ervaren gezondheid

Ervaren gezondheid– Bewonersonderzoek 2017

Samenhang

Samenhang tussen leefstijl en ervaren gezondheid

	Beweegt voldoende	Beweegt onvoldoende	Heeft een gezond gewicht	Heeft overgewicht	Rookt niet	Rookt wel
Ervaart gezondheid als (zeer) goed	81%	72%	83%	72%	79%	72%

Roken

	Rookt nu	
	Deventer	Regio
Volwassenen	24%	22%
Ouderen	13%	11%
Totaal	22%	20%

Rookt nu		Deventer
Opleiding (hoogst behaalde)	Lo	16%
	Mavo, lbo	32%
	Havo, vwo, mbo	23%
	Hbo, wo	15%

Moeite met rondkomen

Moeite met rondkomen (enige of grote moeite)	Deventer	Regio
Volwassenen	17%	15%
Ouderen	12%	9%

Heeft enige of grote moeite met rondkomen		Deventer
Opleiding (hoogst behaalde)	Lo	31%
	Mavo, lbo	17%
	Havo, vwo, mbo	18%
	Hbo, wo	12%

Risico op angststoornis of depressie

Risico op een angststoornis of depressie (matig of hoog)*	Deventer	Regio
Volwassenen	46%	43%
Ouderen	48%	44%

- Risico op angststoornis of depressie onder ouderen is toegenomen van 38% in 2010 naar 48% in 2016.

*Op basis van K10 vragenlijst

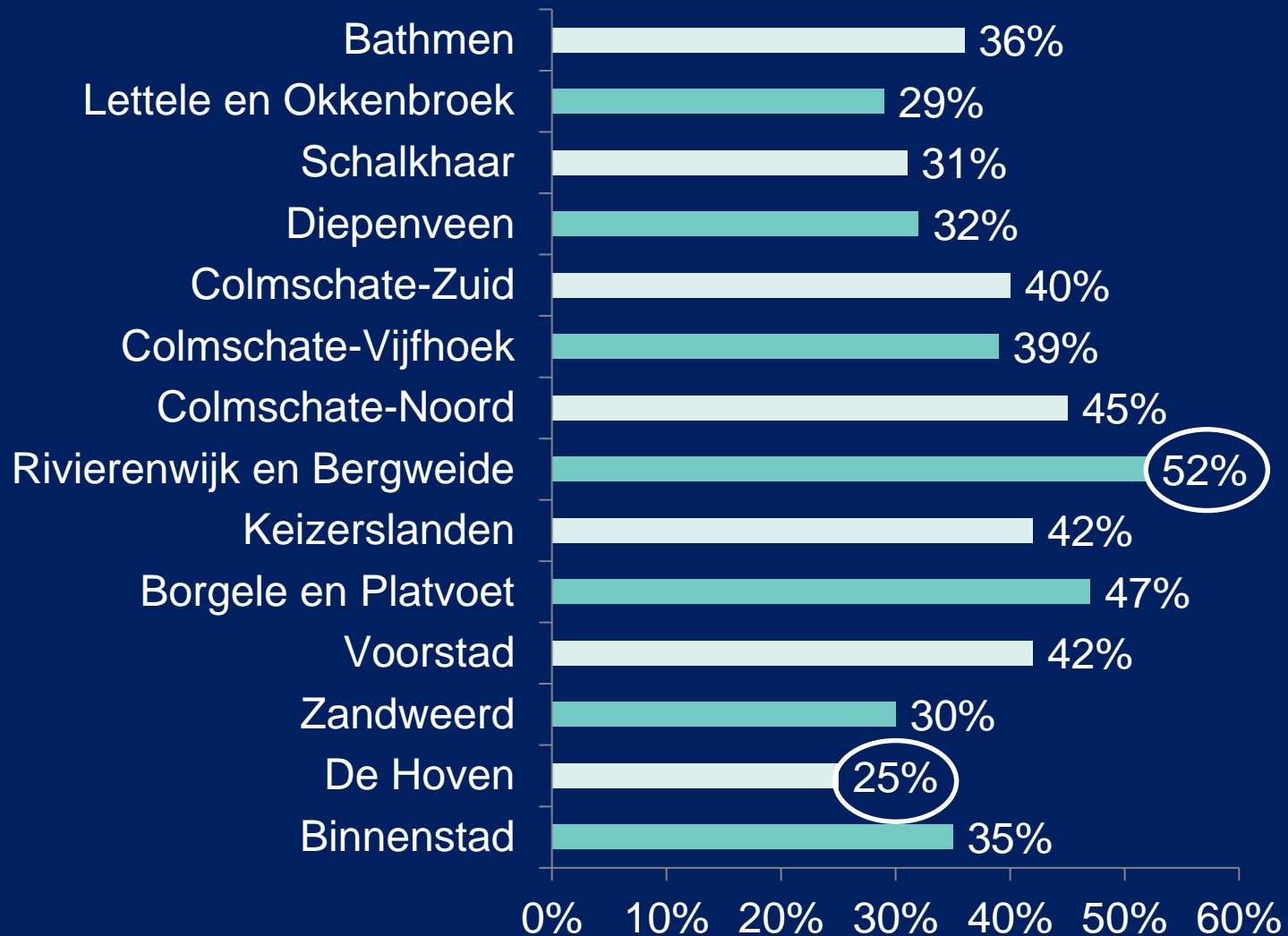
Eenzaamheid

Is eenzaam (matig tot zeer ernstig)	Deventer	Regio
Volwassenen	43%	37%
Ouderen	50%	45%

Is eenzaam	Deventer	
Opleiding (hoogst behaalde)	Lo	51%
	Mavo, lbo	57%
	Havo, vwo, mbo	43%
	Hbo, wo	38%

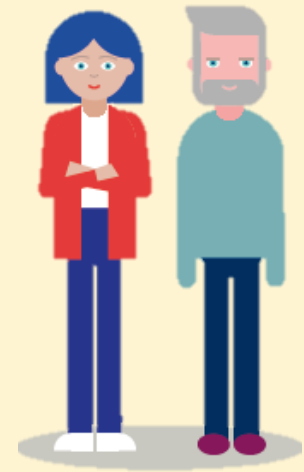
- Percentage eenzame ouderen is toegenomen van 39% in 2010 naar 50% in 2016.

Is matig tot zeer ernstig eenzaam– Bewonersonderzoek 2017

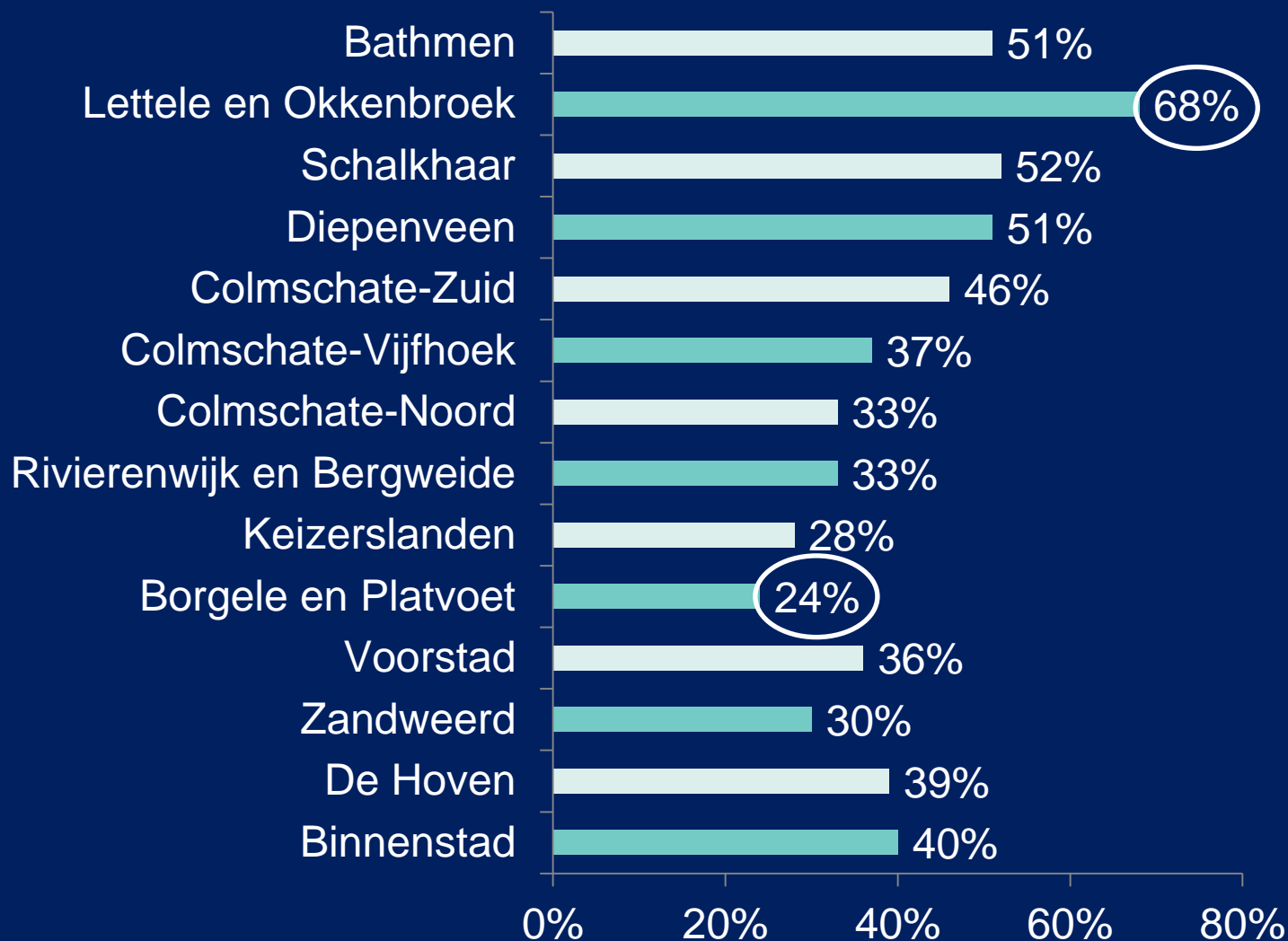

Vrijwilligerswerk en mantelzorg

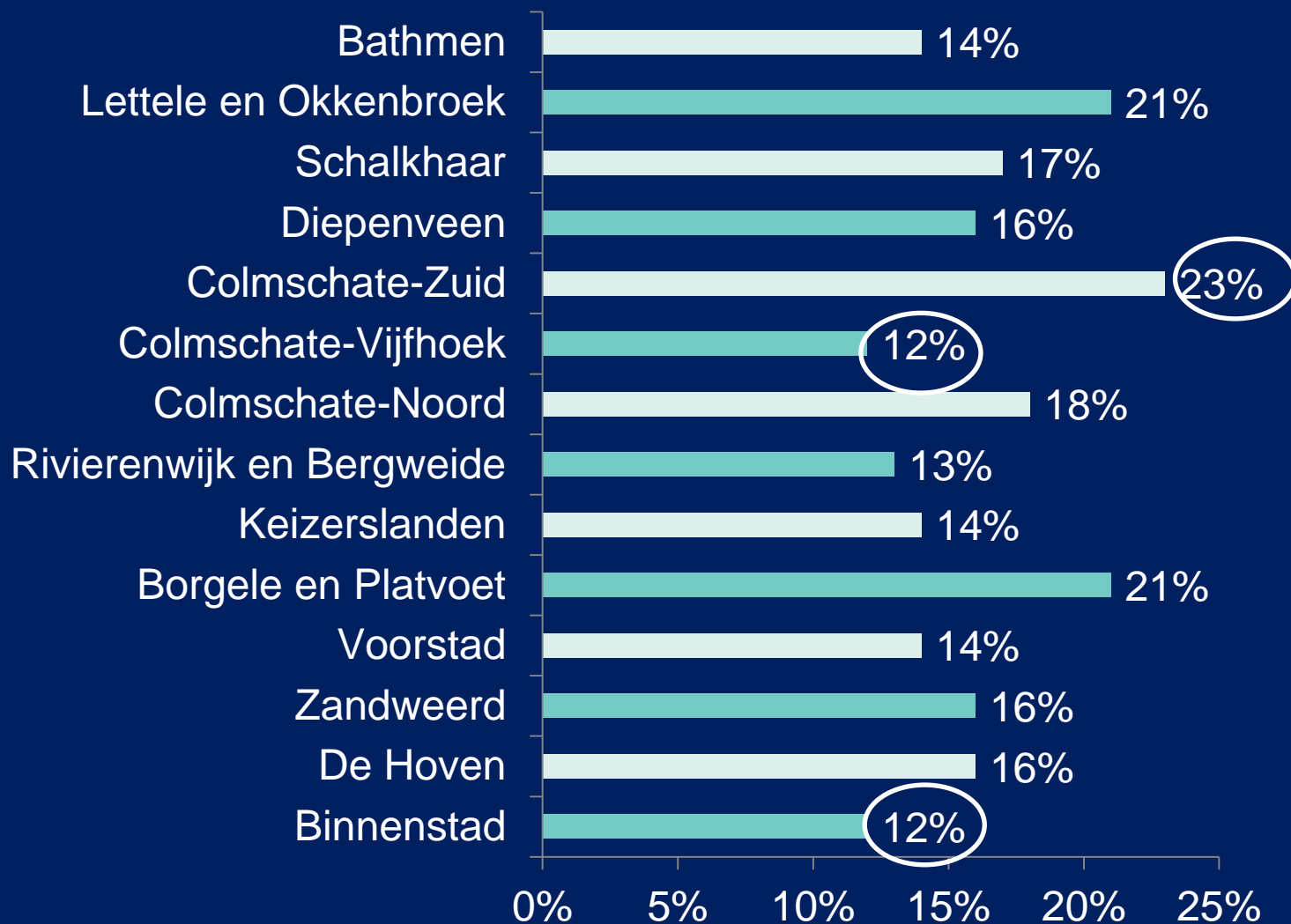
	Volwassenen		Ouderen	
	Deventer	Regio	Deventer	Regio
Doet vrijwilligerswerk	31%	40%	32%	38%
Geeft mantelzorg	16%	16%	14%	16%

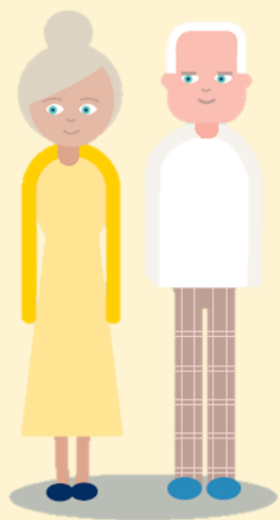
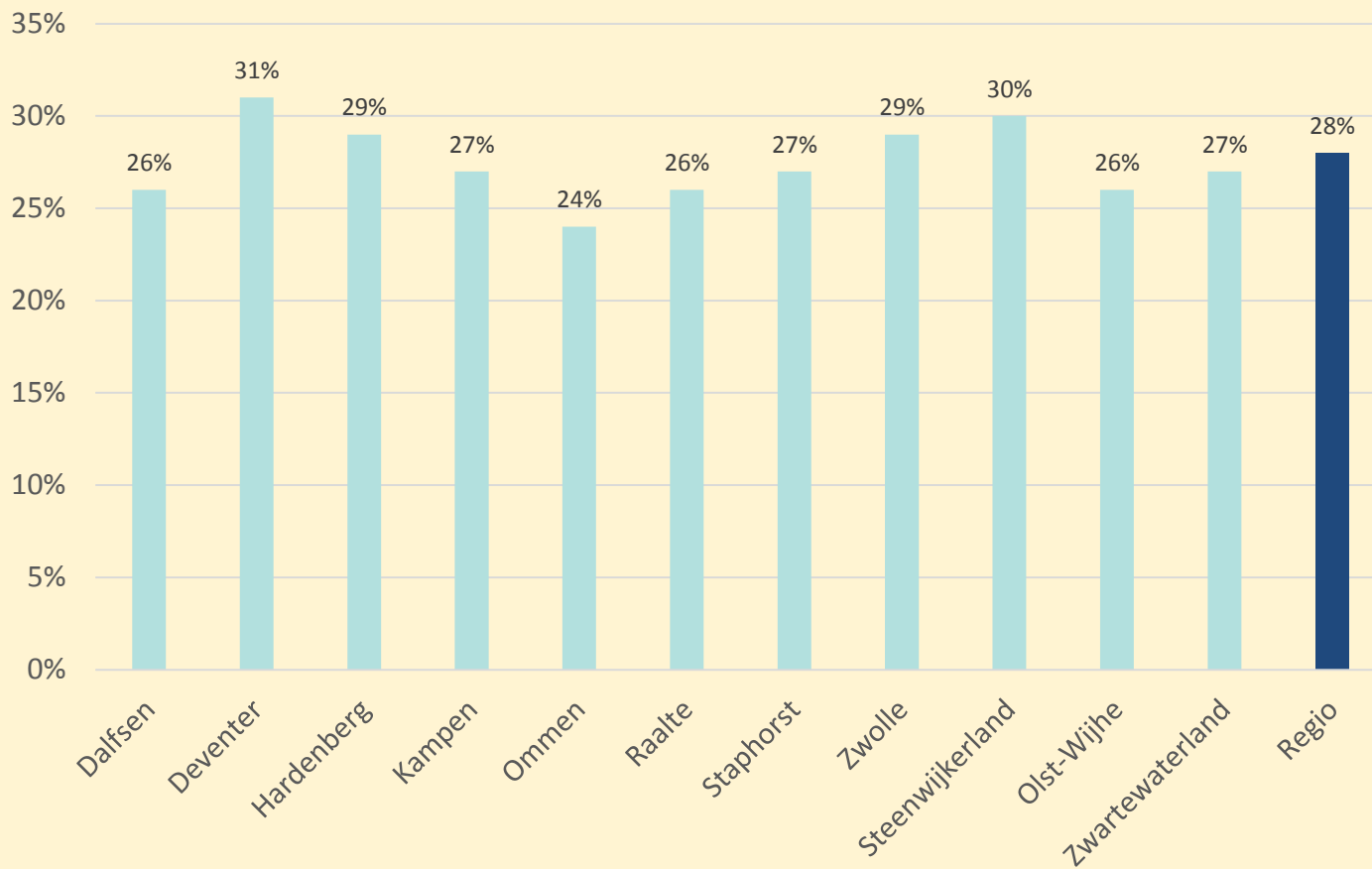
Doet vrijwilligerswerk– Bewonersonderzoek 2017

Geeft mantelzorg- Bewonersonderzoek 2017

Kwetsbare 65-plussers per gemeente

Woonomgeving

(helemaal) mee eens	Volwassenen		Ouderen	
	Deventer	Regio	Deventer	Regio
Ik vind dat er genoeg groen is in mijn buurt	79%	81%	86%	89%
Omdat mijn buurt groen is, beweeg ik meer	41%	43%	53%	55%
Ik vind de omgeving waar ik woon gezond	67%	76%	79%	85%

Promotie van gezondheid: een kwestie van doen!

Veerkracht, verbinding en focus voor een gezonder Deventer

Gezondheidsnota Deventer 2019-2022

Auteurs: Marja de Jong (GGD IJsselland), Wim de Jong (BVNG Advies), Marleen Munneke (gemeente Deventer)

Opdrachtgever: B&W gemeente Deventer

April 2019

Inhoudsopgave

Inleiding.....	3
Coproductie & interactief proces	3
Gezondheid als integraal onderdeel van gemeentelijk beleid.....	3
Veerkracht, Verbinding en Focus	4
Ambitie voor een gezonder Deventer.....	5
Ambitie	5
Doelstellingen.....	5
Visie	5
Deventer aanpak Gezondheid en Gedrag.....	6
Samenwerken; Structuur en Organisatie	7
Speerpunten.....	9
Speerpunt 1. Ouderen en gezondheid	9
Speerpunt 2. Jeugd en gezondheid	10
Speerpunt 3. Sociaaleconomische gezondheidsverschillen verkleinen.....	11
Speerpunt 4. Gezonde leefstijl	12
Speerpunt 5. Psychische gezondheid	13
Speerpunt 6. Leefomgeving	13
Monitoring	14
Planning op hoofdlijn	14
BIJLAGE Presentatie Gezondheidsmonitor Deventer	15

Inleiding

Coproductie & interactief proces

Deze gezondheidsnota 'Promotie van gezondheid: een kwestie van doen!', is een coproductie van de gemeente Deventer, de GGD IJsselland en een grote diversiteit aan partners in Deventer. Hierin bundelen we ons werk dat we hebben verzet in de afgelopen jaren. Het doet recht aan hoe wij denken over gezondheid, de brede samenwerking in onze gemeente en de wijze waarop we de mogelijkheden die inwoners hebben aanboren en versterken om daarmee de gezondheid van inwoners te bevorderen. Hiermee voldoen we ook aan de wettelijke verplichting op grond van de Wet publieke gezondheid om elke vier jaar ons lokaal gezondheidsbeleid vast te leggen.

De aftrap van het proces om te komen tot deze nota is gedaan binnen 'Samen Gezond in Deventer' in het voorjaar van 2018. 'Samen Gezond in Deventer' is een netwerkorganisatie waarin zorgorganisaties, bedrijven, gemeente, professionals, verenigingen, scholen en bewoners samenwerken. Het netwerk bestaat sinds 2014. We hebben een eerste verkenning gedaan (zie bijlage 'presentatie gezondheidsmonitor Deventer') op basis van gezondheidscijfers van de gemeente en de GGD IJsselland¹, ingezoomd op landelijke en lokale ontwikkelingen en meningen gedeeld. In vervolgbijeenkomsten met onder andere professionals vanuit zorg en welzijn, raadsleden, beleidsadviseurs en vertegenwoordigers vanuit de Adviesraad Sociaal Domein Deventer, is nagegaan wat de voornaamste gezondheidsuitdagingen zijn waar we als Deventer gemeenschap voor staan. Hier is een aantal speerpunten van afgeleid, waarmee we in Deventer intensiever aan het werk gaan.

Parallel hieraan is binnen het bestuurlijk netwerk Salland United; een bestuurlijk netwerk van gemeente, het Deventer Ziekenhuis, Dimence Groep, HCDO (huisartsen), Zorggroep Solis, Carinova en Zorgverzekeraar Eno/Salland Zorgverzekering, gewerkt aan een regionale en integrale visie op gezondheid. Ook is de preventiecoalitie; in Deventer de promotiecoalitie genoemd, ingevuld. Hierin staat de 'Deventer aanpak Gezondheid en Gedrag' centraal. Deze aanpak wordt gefinancierd door de gemeente, Zorgverzekeraar Eno en het Ministerie van WVS. Deventer heeft zich hiermee landelijk gepositioneerd en wordt als voorbeeldgemeente gezien.

Gezondheid als integraal onderdeel van gemeentelijk beleid

Het verbindend kader sociaal domein 2019-2022 biedt duidelijke kaders voor het gemeentelijk gezondheidsbeleid. Preventie vanuit de beweging 'Gezondheid en Gedrag' (GG), staat voor inwoners die zelf eigenaar zijn en regie nemen over van hun gezondheid en daarnaar handelen. Het gaat om bevorderen van (positieve) gezondheid en preventie in de zin van 'het versterken van de aanwezige structuur en het zelfoplossend vermogen van mensen, hun netwerk en de leefomgeving': universele preventie. Daarnaast gaat het ook om vroegtijdig signaleren van problemen. Daarmee kan er sneller en effectiever ondersteuning worden geboden. Dit zorgt voor tevreden en gelukkige inwoners die eerder het initiatief nemen om de eigen gezondheid te verbeteren, eventueel met ondersteuning vanuit het eigen netwerk of algemene voorziening, en minder snel een beroep doen op individuele voorzieningen. We verwachten dat deze aanpak een positief effect heeft op het functioneren van (zorg)organisaties en in de samenhang van de ondersteuning door (zorg)organisaties. We vertrouwen er op dat deze Deventer aanpak Gezondheid en Gedrag, op termijn, de zorgkosten omlaag zal brengen.

¹ Uitgebreide informatie is te vinden op: www.staatvandeventer.nl (gemeente), www.ijssellandscan.nl (GGD).

Om dit te realiseren maken gezondheid en preventie integraal onderdeel uit van het gemeentelijk beleid. Het lokaal gezondheidsbeleid staat in directe verbinding met andere beleidsterreinen binnen het sociaal domein, bijvoorbeeld het jeugdbeleid ('Van wieg naar werk'), het armoedebeleid, sportbeleid en vrijwilligers- en mantelzorgbeleid, WMO en participatie. Ook binnen de beleidsterreinen 'ruimte, veiligheid en leefomgeving' is er aandacht voor gezondheid.

Binnen de sociale teams krijgt positieve gezondheid middels de Deventer aanpak Gezondheid en gedrag aandacht. Zij maken in de toegang en het maatwerk de beweging van ZZ naar GG.

De uitwerking van de samenhang en samenwerking tussen de verschillende beleidsterreinen komt nader aan bod in de speerpunten. Deze zijn uitgewerkt op pagina 10 en verder.

Veerkracht, Verbinding en Focus

Het motto: *Veerkracht, verbinding en focus* vat de uitgangspunten voor het Deventer gezondheidsbeleid krachtig samen.

Veerkracht

Een betekenisvol leven staat centraal bij positieve gezondheid. Dat is voor elk mens anders en daarom wordt mensen gevraagd wat zij zélf het liefst willen veranderen. Je spreekt daarmee hun bron van veerkracht aan en nodigt uit om zelf regie te nemen. Veerkrachtige mensen zijn gezonde mensen en een samenleving die veerkracht vertoont is een gezonde samenleving. Als veerkracht afneemt en mensen kwetsbaar zijn, is ondersteuning nodig om gezondheid te bevorderen.

Verbinding

Werken aan gezondheid vraagt om verbinding; tussen mensen, tussen organisaties en tussen mensen en organisaties. Ook de verbindingen van gezondheidsbeleid met andere domeinen zijn nodig om een gezonde samenleving te zijn.

Focus

Meer dan voorheen hebben we oog voor de volle breedte van gezondheidsbeleid, dat is waardevol, maar het maakt ook direct duidelijk dat het nodig is om keuzes te maken. Focus aanbrengen en keuzes maken zijn sleutels tot een effectief gezondheidsbeleid.

Er gebeurt al heel veel in Deventer en partijen weten elkaar en de gemeente te vinden. Over de visie, ambitie en de transformatie in de zorg en het sociaal domein én in het anders denken over gezondheid is al veel gepraat, ontwikkeld en gedaan. Nu is het tijd om dit samen te brengen in deze gezondheidsnota. Deze nota biedt een stevige basis om door te gaan op de ingeslagen weg, keuzes te maken die ondersteunend zijn aan onze inwoners waardoor we elkaar op nog meer thema's weten te vinden en nieuwe elementen kunnen toevoegen die de gezondheid van onze inwoners bevorderen.

Ambitie voor een gezonder Deventer

Deze gezondheidsnota is het resultaat van onze inspanningen verricht in samenwerking met een grote diversiteit aan partners:

- Partners vanuit onder andere welzijn, zorg en sport, vertegenwoordigd in ons netwerk Samen Gezond in Deventer.
- Partners vanuit de zorg en verzekeringen vertegenwoordigd in Salland United.
- Ambtenaren vanuit zowel het sociale als fysieke domein van de gemeente Deventer.
- Vertegenwoordigers vanuit diverse organisaties en inwoners, aanwezig bij de themabijeenkomsten (onder andere Deventer Dementievriendelijk, armoede en gezondheidsvaardigheden).
- Vertegenwoordigers vanuit diverse organisaties die zijn geïnterviewd; onder andere Humanitas, huisartsen, sociale teams, bedrijven en partners in het Platform Wonen, Zorg en Welzijn.

Samen hebben we een ambitie, doelstellingen en een visie opgesteld. Ook hebben we de prioriteiten bepaald binnen het Deventer Gezondheidsbeleid. Dit beleid staat in directe verbinding en is aanvullend op andere beleidsvisies binnen het sociaal en fysiek domein. Om onderstaande ambitie te bereiken méér nodig dan deze gezondheidsnota. In het volgende hoofdstuk wordt nader ingegaan op de samenwerking en de rol van de gemeente.

Ambitie

Samen met partners en inwoners in Deventer zetten we ons in om de gezondheid van de Deventenaren te bevorderen. We doen dat vanuit een stevige ambitie:

Deventer is de hoofdstad van positieve gezondheid: de gezondste gemeente met de gelukkigste inwoners.

Er is een goede basis aanwezig om dit toekomstbeeld te realiseren. Dat is bevestigd door de wijze waarop is toegewerkt naar een gedeelde visie en er is samengewerkt aan de totstandkoming van deze nota. Met onze netwerken hebben we al veel bereikt op het gebied van gezondheid en deze samenwerking geeft veel energie om onze ambitie samen een forse stap dichterbij te brengen.

Doelstellingen

De ambitie is uitgewerkt in de volgende doelstellingen:

1. Inwoners van Deventer leven lang actief en zelfstandig, zonder financiële problemen en ze zijn betrokken bij elkaar en hun omgeving.
2. Mensen nemen regie over hun eigen gezondheid en zorgbehoefte.
3. Professionals vanuit verschillende disciplines werken met elkaar samen om de regie op eigen gezondheid – de kwaliteit van leven – van bewoners te versterken.
4. Mensen leven in een gezonde, veilige en levensloopbestendige omgeving.

Visie

De komende vier jaar werken we in Deventer aan een gezonde stad met gelukkige inwoners vanuit het gedachtegoed positieve gezondheid. We zien gezondheid niet langer meer als de af- of aanwezigheid van ziekte, maar als *het vermogen van mensen om met de fysieke, emotionele en sociale levensuitdagingen om te gaan en zoveel mogelijk eigen regie te voeren.*

In de visie van positieve gezondheid is gezondheid niet langer meer het domein van de zorg, maar van ons allemaal. Het gaat immers om het vermogen om met veranderende omstandigheden om te kunnen gaan. De benadering van positieve gezondheid doet veel meer een beroep op mensen om verantwoordelijkheid te nemen voor de eigen gezondheid en is meer activerend. Het leidt tot meer eigenaarschap van gezondheid. De benadering past ook goed bij een tijdperk waarin we steeds ouder worden. De kans op chronische aandoeningen neemt dan toe. Het hebben van een chronische aandoening hoeft niet te betekenen dat mensen dat als 'ziek zijn' ervaren. Met wat aanpassingen, zorg en/of medicatie is het vaak mogelijk om een goed leven te leiden en deel te nemen aan de samenleving.

Deventer aanpak Gezondheid en Gedrag

Om werkelijke transformatie te bewerkstelligen in zorg en welzijn is een fundamentele andere denken en werkwijze nodig. Begin 2016 gaven de gemeente Deventer en Eno Zorgverzekeraar de opdracht voor het transformatieproces 'Van ziekte en zorg naar gezondheid en gedrag' in beide domeinen. Positieve gezondheid vormt de basis voor dit proces.

Beoogd is een beweging, waarin *promotie* van gezondheid een veel belangrijker plaats krijgt in gezondheidszorg en -beleid. Deze *big move* is aansprekend in beeld gebracht, met als metafoor een voetbalveld waarop de bal vooral op de linkerhelft wordt gespeeld, richting het doel GEZOND.

De nadruk ligt op hetgeen een positieve bijdrage kan leveren aan de gezondheid. Door de transformatie in denken en doen van ziekte en zorg naar Gezondheid en Gedrag te realiseren bij zowel professionals als inwoners, willen we bereiken dat mensen gestimuleerd worden om meer de eigen regie te pakken op de eigen gezondheid.

Niet iedere inwoner is in staat om zelf de regie te pakken. Een inwoner vraagt niet zomaar om ondersteuning. Het tijdelijk overnemen van de regie kan nodig zijn. Door het bieden van (tijdelijke) zorg en ondersteuning gericht op Gezondheid en Gedrag; de beweging naar de linkerkant van het voetbalveld, krijgt de inwoner handvatten om weer perspectief te zien.

Deventer is een gezonde stad. We bevorderen de gezondheid en vitaliteit van inwoners van 0 tot 100+. Met de mens als vertrekpunt: de focus op de eigen regie en kracht van mensen. We hebben daarnaast specifieke aandacht voor het verminderen van gezondheidsachterstanden bij kwetsbare inwoners. De Deventer aanpak Gezondheid en Gedrag zetten we volop in.

Samenwerken; Structuur en Organisatie

Deventer heeft een sterke uitgangspositie om, volgens de lijnen van veerkracht, verbinding en focus, in de komende jaren bevordering van gezondheid op een hoger plan te brengen. Verbindingen zijn er volop, veel lopende initiatieven en een uitgewerkte gezamenlijke visie. Verder zijn er vitale netwerken en veelbelovende verbindingen tussen beleidsterreinen. Vanuit deze stevige positie zetten we forse stappen voorwaarts om onze ambitie te bereiken.

Samenwerking in vitale netwerken

De gemeente werkt bij de uitvoering van het gezondheidsbeleid samen in netwerken van partijen die zich verenigd hebben om de gezondheid van de bewoners van Deventer te bevorderen.

Samen promoten we het gezonde leven. Dat doen we door de juiste vragen te stellen vanuit de GG aanpak, het creëren van een gezonde omgeving (bijvoorbeeld rookvrij en uitnodigend om te gaan bewegen) en het bieden van ondersteuning voor diegenen die dat nodig hebben. Die ondersteuning kan, maar hoeft niet vanuit de zorg te komen. Ook vanuit zorg en ondersteuning wordt gekeken naar de mogelijkheden die mensen hebben, in zichzelf en de omgeving. De verbinding van tweede- en eerstelijnszorg, sociale teams, voorliggende voorzieningen, publieke gezondheid, welzijn, sport, cultuur en de informele zorg zijn onmisbaar.

In de verschillende netwerken en bij een brede groep professionals uit bovengenoemde domeinen is input opgehaald voor deze gezondheidsnota. Professionals hebben hierbij de vragen en behoeften van inwoners en cliënten verwoord. Werkend vanuit de Gezondheid en Gedrag visie, stellen ze de cliënt centraal en realiseren ze betrokkenheid van bewoners. Ook in de uitvoering van alle verschillende activiteiten en projecten staan bewoners centraal en stimuleren ze actieve betrokkenheid.

Belangrijke spelers in het contact met bewoners die ondersteuning nodig hebben, zijn de sociale teams. Zij zijn in de wijken, dichtbij en onderhouden een netwerk van professionals en bewoners. Ook in de sociale teams krijgt de GG visie en aanpak steeds meer vorm.

Rol gemeente

De gemeente heeft hier de regierol. De gemeente kan partijen samenbrengen, aanjagen en stimuleren. Ook intern wordt de regie gepakt door beleidsdomeinen te verbinden en in interne netwerken samen op te trekken. Bovendien kan de gemeente de mogelijkheden van regelgeving en subsidie inzetten om gezondheid te faciliteren.

Samen Gezond in Deventer (SGiD)

Samen Gezond in Deventer bestaat uit kernpartners (uitvoerders) uit de zorg, welzijn, onderwijs, sport, gemeente en zorgverzekeraar Eno. Het netwerk stimuleert en faciliteert initiatieven waarin mensen werken aan gezondheid door verandering in gedrag, omgeving, beleid, regels en afspraken. Door samen te zoeken naar manieren die de zelfregie en veerkracht bij bewoners vergroten, wil het netwerk de vitaliteit van mensen verhogen.

Salland United (SU)

Salland United is een regionaal bestuurlijk netwerk van het Deventer Ziekenhuis, Dimence Groep, gemeente Deventer, HCDO (coöperatie van huisartsen), Carinova, Zorggroep Solis en Eno (Salland Verzekeringen). Zij delen ideeën over thema's als preventie, innovatie en efficiëntie. In dit netwerk worden de knelpunten besproken op het gebied van systemen of structuren die een integrale uitvoering van preventie, gedragsverandering en/of ondersteuning belemmeren. De bestuurders zijn de ambassadeurs, inspirators en innovators voor gezondheid en gedrag in hun eigen organisatie, in de gemeente Deventer en in de regio Salland. Door het slim verbinden van de bestuurlijke wensen en de waardevolle initiatieven die vanuit de partners in de stad ontstaan, kan er meer regionale samenhang worden verkregen.

Deze netwerken staan in directe verbinding en werken samen met andere netwerken, bijvoorbeeld met het Platform Informele Zorg, Platform Wonen, Welzijn, Zorg en de Sallandse Dialoog.

Het zetten van grote stappen richting het bereiken van onze ambitie vraagt om verbinding. Het goed uit kunnen blijven voeren van bestaande projecten, het borgen van de resultaten op zowel de economische, sociale en maatschappelijke waarden hiervan en het starten van nieuwe projecten in de stad en regio, vraagt om structurele afstemming tussen onder andere Samen Gezond in Deventer en Salland United. Deze lokale gezondheidsnota sluit goed aan bij de regionale [Agenda Publieke Gezondheid IJsselland](#), waarin 11 gemeenten, GGD en partners in IJsselland samenwerken aan gezonde inwoners (december 2018).

We maken gebruik van de kracht van de stad; veel lokale initiatieven

Deventer kent een veelheid van succesvolle of veelbelovende gezondheidsprojecten en -programma's. Enkele daarvan zijn innovaties om trots op te zijn. We doen een greep en noemen hier: *Beweeqmakelaar: een deskundige die patiënten helpt een geschikte plek te vinden om (meer) te gaan bewegen.*

BAS, Blijf actief bij je Sportvereniging: een programma voor mensen met geheugenproblemen om mee te blijven doen in de samenleving.

Voorstad Beweeqt: een community project in de wijk Voorstad.

Deventer FitKids: organisaties in de wijk, ouders en kinderen werken samen aan een gezonde leefstijl.

Daarnaast zijn er ook de meer reguliere en langer lopende programma's, zoals de *Gezonde School Aanpak*, waarin onderwijs, GGD IJsselland, Sportbedrijf Deventer en andere partners als Raster, Halt en Tactus samenwerken. Activiteiten van Stichting Vriendendiensten in het Zelfregiecentrum waarbij ontmoeting en samen gezond eten centraal staan, en voert Sportbedrijf Deventer in samenwerking met sportverenigingen veel (beweeg)activiteiten uit.

We verwijzen naar de [website van SGiD](#). Daarin is een groot deel te vinden van projecten en activiteiten, die op dit vlak in Deventer uitgevoerd worden. Die website heeft ook als doel met deze informatie over initiatieven elkaar als organisaties onderling te informeren en te stimuleren.

Speerpunten

Gezondheid is veelomvattend en het is onmogelijk om alles tegelijkertijd aan te pakken. Op basis van de beschikbare gegevens en de informatie, wensen en behoeftes die zijn verzameld, is gekozen voor zes speerpunten in het gezondheidsbeleid.

6 speerpunten:

- 1. Ouderen en gezondheid**
- 2. Jeugd en gezondheid**
- 3. Sociaaleconomische gezondheidsverschillen verkleinen**
- 4. Gezonde leefstijl**
- 5. Psychische gezondheid**
- 6. Leefomgeving**

In dit hoofdstuk worden de speerpunten kort toegelicht en wordt op hoofdlijn beschreven waar we extra aandacht aan gaan besteden en wat we daarmee willen bereiken. Deze nota gezondheidsbeleid is geen uitvoeringsagenda of actieplan. We willen geen vastomlijnde kaders schetsen en acties benoemen maar juist ruimte geven om te experimenteren en nieuwe (samenwerkings)afspraken te maken die de inwoner in hun zelfregie ondersteunen. De diverse partners in SU, SGiD en in de grote schil eromheen, doen telkens nieuwe kennis en ervaringen op die vertaald worden naar een aanvulling op wat we doen of gaan doen om de gezondheid van de inwoners van Deventer te bevorderen.

Speerpunt 1. Ouderen en gezondheid

Doordat we steeds ouder worden, groeit de groep ouderen die kwetsbaar is. De ervaren gezondheid onder ouderen neemt af. Zo is het risico op **eenzaamheid**, een **angststoornis of depressie** onder ouderen toegenomen. Ouderen die alleenstaand zijn, een lage opleiding hebben of moeite hebben met rondkomen hebben een groter risico.

Kwetsbaarheid van ouderen wordt bepaald door zowel individuele als omgevingsfactoren, zoals bijvoorbeeld gehoor- of gezichtsbeperkingen, ervaren eenzaamheid, maar ook of men alleen woont en of hulp beschikbaar is. 31% van de ouderen in Deventer behoort tot de kwetsbare ouderen. Het hoogste van de regio (Gezondheidsmonitor GGD IJsselland, 2017).

Uit de interviews met huisartsen en hun ondersteuners kregen we ook relevante informatie over gezondheid van ouderen in Deventer. Huisartsen zien op het spreekuur onnodig verergerde gezondheidsklachten. Veel ouderen kloppen in een te laat stadium bij hen aan. Eerdere interventie had veel leed kunnen voorkomen.

Een groep kwetsbare ouderen die in het oog springen zijn mensen met **dementie** en andere geheugenproblemen. Volgens Alzheimer Nederland zijn er in 2020 in Deventer naar schatting 1700 mensen met dementie. Deze groep zal naar verwachting eerst met 200 per jaar groeien en vanaf 2025 zelfs met 300 per jaar. Dementie is volgens artsen en onderzoekers de volksziekte met de hoogste ziektelast voor de patiënt en de volksziekte met de hoogste zorgkosten. Veel mensen met dementie wonen thuis en worden verzorgd door mantelzorgers.

Doelen

- Extra aandacht besteden aan gezondheid van (kwetsbare) ouderen met nadruk op eenzaamheid, dementie, psychische kwetsbaarheid.
- Vroegtijdig signaleren van klachten en behoeften van ouderen, zodat eenzaamheid verminderd kan worden en zwaardere zorg voorkomen.
- Bewustwording bevorderen omtrent de problematiek van dementie bij de inwoners van de gemeente Deventer.

Focus

- Eén lokaal actieplan om eenzaamheid te voorkomen en aan te pakken. De gemeente Deventer maakt hierbij gebruik van de kennis en ervaring die is opgedaan met de uitvoering van het Landelijk actieprogramma 'Eén tegen eenzaamheid'. Het gaat bij eenzaamheid niet alleen om ouderen. Op basis van de resultaten in de Gezondheidsmonitor (bijlage) en de informatie die is opgehaald bij partners leggen we de focus op deze doelgroep.
- Een dementievriendelijke samenleving. Het bundelen van de krachten en realiseren van samenwerking over de domeinen heen. Hierbij wordt aangesloten bij het netwerk dementie Salland/Deventer en wordt gebruik gemaakt van FIER&; 'Samen naar een dementievriendelijk Deventer' mét mensen zonder en met dementie en hun mantelzorgers.

Speerpunt 2. Jeugd en gezondheid

Het gaat goed met de gezondheid van de jeugd in Deventer: er worden minder kinderen gepest, kinderen eten vaker dagelijks groente en fruit, ze sporten en bewegen meer en minder ouders vinden het goed dat hun kind alcohol drinkt. Ruim 80% van de kinderen (tot 12 jaar) en jongeren (12-18 jaar) ervaren de eigen gezondheid als goed tot zeer goed.

Wel zien we een toename van het aantal leerlingen met overgewicht naarmate leerlingen ouder worden. 19% van de leerlingen in de vierde klas van het voortgezet onderwijs heeft overgewicht (Jeugd in Beeld, oktober 2018).

Ook zien we dat kinderen van ouders die moeite hebben met rondkomen ongunstig scoren op veel thema's: er zijn vaker spanningen in het gezin, deze kinderen hebben een verhoogd risico op psychosociale problemen en worden vaker gepest².

Onder oudere jeugd tekent zich eenzelfde beeld af: met het grootste deel van de jongeren in de leeftijd van 12-18 jaar in IJsselland gaat het goed, maar het kan nog beter. De psychosociale gezondheid is overwegend goed (92%). Wel is overmatig alcoholgebruik en mogelijk ook middelengebruik onder jongeren reden voor zorg. Deze problematiek hangt duidelijk samen met het onderwijsniveau: een verhoogd risico op psychosociale problematiek komt duidelijk meer voor bij jongeren op het vmbo dan op havo en vwo³.

Een preventieve aanpak vroeg in de levensloop biedt een belangrijke kans om gezondheidsachterstanden te voorkomen. Het blijkt meer en meer dat de gezondheid van een kind voor, tijdens en na de geboorte een belangrijke voorspeller is van problemen – zowel fysiek als mentaal – op latere leeftijd. Dit vraagt om aandacht en extra inzet al vanaf de zwangerschap, in het bijzonder bij kwetsbare aanstaande moeders/ouders, bijvoorbeeld tienerzwangerschappen of aanstaande moeders met psychische problemen of een licht verstandelijke beperking.

De missie van het jeugdbeleid, zoals beschreven in de nota van Wieg naar werk luidt:

De gemeente Deventer wil dat jongeren veilig en gezond opgroeien, hun talenten ontwikkelen en naar vermogen bijdragen aan de maatschappij. Dit willen we bereiken in een samenspel met hun ouders, hun omgeving en instellingen in de gemeente. We versterken daarin de aanwezige structuur en het zelfoplossend vermogen van mensen en hun netwerk. Dit sluit naadloos aan op de ambitie van het gezondheidsbeleid.

² Bron: kindermonitor GGD IJsselland 2017-2018

³ Bron: jongerenmonitor GGD IJsselland 2014-2015 en Evaluatie drank- en horecawet GGD IJsselland 2016

Doelen

- Stimuleren dat alle kinderen vanaf de geboorte dezelfde kansen hebben, in welke wijk ze ook geboren worden.
- Ouders en jongeren zijn in staat om problemen zo veel mogelijk te normaliseren en hiervoor zelf oplossingen te vinden (eventueel met begeleiding van professionals).
- Versterken van psychische gezondheid en weerbaarheid van kinderen en jongeren.
- Er is specifieke aandacht voor kinderen die in armoede opgroeien.
- Verbinding onderwijs, jgz, welzijn met als opgave het normale leven te versterken.
- Bevorderen van een gezonde leefstijl voor alle kinderen en jongeren en terugdringen van middelengebruik en verslaving.

Focus

- Kinderen een kansrijke start bieden door te investeren in de periode rondom de geboorte en de eerste 1.000 levensdagen.
- Versterken van de samenwerking in het sociale domein voor jeugd; jeugdgezondheidszorg, onderwijs, welzijn, eerstelijns en jeugdzorg.
- Versterken Gezonde School aanpak op basisonderwijs, voortgezet onderwijs, beroepsonderwijs, inclusief gezonde school- en sportkantines, gezonde schoolpleinen en gezonde kinderopvang. De inzet van jgz in het onderwijs biedt de GGD vanuit haar basistaken. De wenselijke inzet vanuit preventie kan vanuit de samenwerking gemeenten en partners worden ingevuld. Door samen te blijven werken wordt aangesloten bij landelijke thema's en kan er gebruik gemaakt worden van (toekomstige) landelijke regelingen.
- Aanpak Armoede en Gezondheid Kinderen, Alliantie Kinderarmoede, Sallandse Dialoog (gastlessen op scholen).
- Aansluiten op de thema's van het Nationaal Preventie Akkoord: roken (rookvrije generatie), alcohol (NIX18) en overgewicht.

Speerpunt 3. Sociaaleconomische gezondheidsverschillen verkleinen

We worden gemiddeld steeds ouder en ons leven telt steeds meer gezonde jaren. Alleen is die goede gezondheid niet gelijk verdeeld over de Nederlandse bevolking. Mensen met lagere inkomens en een lagere opleiding, leven gemiddeld 7 jaar korter en 19 jaar minder in goed ervaren gezondheid dan mensen met een hoge opleiding (Gezondheidsmonitor GGD, 2017). Deze verschillen noemen we gezondheidsachterstanden en zien we ook in Deventer. Er zijn grote verschillen in gezondheid per wijk en buurt.

Iemands gezondheid wordt beïnvloed door veel factoren, vooral bij complexe gezondheidsproblemen. Denk bijvoorbeeld aan overgewicht. Hierbij spelen niet alleen factoren als te weinig bewegen en ongezonde voeding een rol. Ook ongunstige leefomstandigheden, een laag inkomen en werkloosheid zijn van invloed. Bij kwetsbare groepen zoals mensen met een lage sociaaleconomische status gaat het vaak om een optelsom van deze factoren.

Doelen

- Bijdrage leveren aan het oplossen van armoede en schulden van gezinnen met kinderen en weghalen van de negatieve invloed van de armoede situatie op de gezondheid van kinderen en ouders door vermindering van de permanente stress.
- Bevorderen dat inwoners de zorg en ondersteuning krijgen die zij nodig hebben, door het werken aan gezondheidsvaardigheden en het verlagen van drempels.
- Uitbreiden van gezondheidsbevordering statushouders.

Focus

- Inzetten van de landelijk ontwikkelde gesprekstoel Armoede en Gezondheid om te komen tot een integrale aanpak vanuit meerdere beleidsterreinen.
- Signalering van laaggeletterdheid: onder andere Publiekscontacten van de gemeente, Sociale Teams en huisartsen gaan bij al hun contacten met klanten en patiënten na of er sprake is van laaggeletterdheid en leiden, indien nodig, toe naar het Taalpunt van de openbare bibliotheek Deventer.
- Versterken van de verbinding tussen armoedebeleid en gezondheid met specifieke regelingen vanuit armoedebeleid om gezondheid van kinderen in armoede te bevorderen. Via St. Leergeld kunnen kinderen die opgroeien in armoede (tot 120% van het bijstandsniveau) toch meedoen aan sport en cultuur. Voor de jongste kinderen is het mogelijk om via St. Leergeld het zwemdiploma te behalen. Vanuit Kansen voor Kinderen is een subsidie verstrekt aan de Voedselbank die er voor zorgt dat er voor elk kind wat te maken heeft met een voedselpakket, elke dag 2 stuks fruit in het pakket zit. En wordt er subsidie verstrekt voor Deventer Fitkids; een project gericht op gezonde voeding binnen gezinnen die opgroeien in armoede.
- Gezondheidsvoorlichting statushouders versterken door het opnemen van gezondheidsvoorlichting aan statushouders als vast onderdeel van het takenpakket van de GGD.

Speerpunt 4. Gezonde leefstijl

In november 2018 is het [Nationaal Preventieakkoord](#) gepresenteerd. Een brede coalitie van bedrijven en maatschappelijke organisaties. De focus van het akkoord ligt op de aanpak van roken, overmatig alcohol gebruik en overgewicht.

Ook de gemeente Deventer wil meer werk maken van preventie. Een belangrijk motief om daarin te investeren is de noodzaak om iets te doen aan de oplopende zorgkosten. Beïnvloeden van de leefstijl van mensen is een zaak van lange adem en vraagt naast voorlichting ook om andere maatregelen. Mensen kunnen veel invloed hebben op hun eigen gezondheid door een gezonde leefstijl: voldoende bewegen, niet roken, matig met alcohol en verstandig eten met weinig suiker en vet plus voldoende variatie met fruit en groente. Een omgeving die gezondheid bevordert, kan inwoners daarbij helpen.

Doel

Voortzetten van activiteiten die een gezonde leefstijl bevorderen, vooral gericht op roken en bewegen en met bijzonder aandacht voor inwoners met een gezondheidsachterstand en andere risicogroepen.

Focus

- Salland Rookvrij: HCDO, Eno Zorgverzekeraar en Tactus Verslavingszorg helpen mensen om succesvol te stoppen met roken.
- Gezonde Schoolaanpak (zie ook speerpunt 2 jeugd en gezondheid).
- De sociale teams vergroten hun kennis over leefstijl (specifiek voeding, bewegen en roken) en maken deze onderwerpen bespreekbaar tijdens de contacten die zij heeft met inwoners. Zo nodig kunnen de sociale teams verwijzen naar passend aanbod.
- Verbinding met het sportbeleid waarin de speerpunten uit het Nationaal Sportakkoord centraal staan.
- Maatschappelijke activiteiten en beweeginitiatieven van sportverenigingen.

Speerpunt 5. Psychische gezondheid

Uit de Gezondheidsmonitor volwassenen en ouderen van de GGD IJsselland (2017) blijkt dat 81% van de respondenten het leven zinvol vinden. Volwassenen vinden het leven vaker zinvol dan ouderen (84% vs. 69%). Dat zal samenhangen met het vaker hebben van werk, betaald of vrijwilligerswerk. Tegelijkertijd zien we ook dat 46% van de respondenten in Deventer een matig of hoog risico op een angststoornis of depressie heeft en dat 45% van de inwoners in Deventer zich eenzaam voelt.

Elf procent van de respondenten geeft aan onvoldoende eigen regie over het leven te hebben. Dit zijn aantallen die zorgen baren, vooral omdat er een duidelijke toename is ten opzichte van 4 jaar geleden. Het is een maatschappelijk probleem, dat ook in Deventer extra aandacht vraagt.

Psychische ongezondheid als eenzaamheid en depressie kan voorkomen worden of verlicht als mensen meedoen in de samenleving. Het hebben van een betaalde baan kan helpen, maar ook vrijwilligerswerk en soms is alleen al regelmatig sociaal contact heel helpend.

Uit aanvullende bronnen – vooral van huisartsen – komen nog andere aandachtspunten gerelateerd aan psychische gezondheid. Gemeld worden: burn-out bij werkenden, verborgen verslaving, overlast door verwarde personen en zorgmijding in verband met de eigen bijdrage. Verder niet-onderkend laag IQ bij patiënten die stress ervaren door complexere eisen die onze maatschappij stelt.

Suicide is een toenemend probleem in Nederland. Het aantal suicides stijgt landelijk al jaren en de impact ervan is groot. In 2017 maakten in IJsselland ruim 50 mensen een einde aan hun leven, ongeveer evenveel als de jaren ervoor (cijfers GGD IJsselland), maar volgens het CBS is het cijfer in onze regio wel hoger dan gemiddeld in ons land. Het suïcidecijfer toont overigens slechts een fractie van het probleem. Het zegt namelijk niets over het aantal suïcidepogingen en suïcidale gedachten.

Doel

- Meer aandacht voor vroegsignalering en preventie van psychische problematiek, met bijzondere aandacht voor preventie van depressie en suicide.

Focus

- Opstellen beleidsplan tegengaan depressie. Bij uitwerken hiervan specifieke aandacht voor de groep Turks-Nederlandse meiden. Uit onderzoek blijkt dat zij veel vaker dan gemiddeld kampen met emotionele problemen, zoals depressie.
- Intensiveren samenwerking tussen huisartsen, sociale teams en welzijnswerk in de vorm van 'Welzijn op recept'. In de wijk Voorstad wordt hier ervaring opgedaan met een GG project, onder de titel Wel-zijn of niet-zijn?
- Suicide-preventie. Actieve deelname aan het project en ondersteunen van de GGD-campagne *Zelfmoord? Praat erover!*

Speerpunt 6. Leefomgeving

Voor de fysieke leefomgeving is er veel aandacht bij de gemeente Deventer. De fysieke omgeving kan gezondheid bevorderen, maar ook beperken. De leefomgeving kan mensen uitnodigen tot meer bewegen en sporten. Wie naast een snelweg of in een verouderde woningen woont, heeft een verhoogd risico op gezondheidsproblemen. Ook een gevoel van onveiligheid heeft dit effect. In de recent ontwikkelde *Omgevingsvisie* heeft gezondheid een vaste plek gekregen. We houden bij de inrichting van de omgeving rekening met veiligheid, gezondheid en levensloopbestendigheid. Dat wil zeggen dat bij ieder besluit binnen de fysieke leefomgeving gezondheidsaspecten in de volle breedte aan de voorkant worden meegewogen.

Doelen

- Deventenaren leven in een gezonde, veilige en levensloopbestendige omgeving.
- Voor je gezondheid maakt het niet uit in welke wijk je woont. De kans op een goede gezondheid is onafhankelijk van waar je woont.

Focus

- Bij de inrichting van de openbare ruimte staat een goede bereikbaarheid van voorzieningen (bijvoorbeeld wijkcentra, sportverenigingen) in de wijk en de bereikbaarheid van de binnenstad centraal.
- Een goed toegankelijke openbare ruimte voor iedereen. Een openbare ruimte die uitnodigt om te bewegen. Denk aan wandelpaden, vlakke stoepen, openbare toiletten, fietspaden, looproutes, mountainbikeroutes, parken en speel- en beweegvoorzieningen.
- Bij het opstellen van bestemmingsplannen houden we rekening met de formele en informele zorg- en welzijnstructuur van een gebied of wijk. Hier 'dienstbaar' aan zijn door bijv. te zorgen voor het mogelijk maken van multifunctioneel gebruik van voorzieningen en het stimuleren van gezond gedrag (bijvoorbeeld rookvrije zones, gezond gewicht).
- Bij nieuwbouw van woonwijken is oog voor voldoende aanwezigheid van kwalitatief groen met speelruimte en ontmoetingsplaatsen.
- De voorzieningen-, verkeers- en groenstructuur bevorderen het fietsen, wandelen en buitenspelen waarbij de inwoners worden beschermd tegen overlast van geluid, water, hitte en fijnstof.
- Bij de uitvoering van de Omgevingsvisie krijgt de GGD een adviserende rol.

Monitoring

We maken het realiseren van onze doelstellingen meetbaar door:

GGD IJsselland verzamelt jaarlijks gegevens over de gezondheid van inwoners. De GGD presenteert deze gegevens in zogenaamde gezondheidsmonitoren. Elk jaar is een andere leeftijdscategorie aan de beurt. De Jongerenmonitor wordt eind 2019 afgenomen en de resultaten zijn in het voorjaar van 2020 bekend. De volwassenen- en ouderenmonitor wordt in 2020 uitgevoerd en de resultaten zijn in het voorjaar van 2021 bekend. Door deze gegevens te vergelijken met de gemeentelijke wijkanalyses (Staat van Deventer) kunnen we jaarlijks zorgen voor een 'Presentatie Gezondheidsmonitor Deventer'.

Planning op hoofdlijn

Van de volgende onderdelen is een planning op hoofdlijn bekend:

- Lokaal actieplan voorkomen eenzaamheid: eind 2019.
- Plan 'Samen naar een dementievriendelijk Deventer/Salland: 1^e helft 2020.
- Gezonde Schoolaanpak: 2^e helft 2020.
- Aansluiten gezondheidsnota – sportbeleid inclusief gezonde kantine: eind 2019.
- Inzet gesprekstoel Armoede en Gezondheid: 1^e helft 2020.
- Plan Deventer/Salland rookvrij: 1^e helft 2020.
- Beleidsplan tegengaan depressie: 1^e helft 2020.
- Adviesrol GGD IJsselland bij uitvoering omgevingsvisie en gezondheidscriteria vaststellen bij aanvang opstellen bestemmingsplannen/ inrichtingsplannen openbare ruimte: 1^e helft 2020.

BIJLAGE

Presentatie Gezondheidsmonitor Deventer

Aan het College van Burgemeester en Wethouders
van de gemeente Deventer
Grote Kerkhof 1
7400 CG Deventer

Onderwerp: Gezondheidsnota concept 14 januari 2019

Behandeld namens de ASDD door
Cluster Ouderen: mw. G Schepers
Cluster Mensen met een beperking: mw. H. Lever

Deventer, 6 mei 2019

Geacht College,

De ASDD heeft kennis genomen van de gezondheidsnota 2019 tot 2022. De ASDD onderschrijft de uitgangspunten, doelstelling en visie van de nota.

We vinden het een goede ontwikkeling dat hier vele partijen bij betrokken zijn en ermee samenwerken. Deze partijen spreken veel over motiveren, stimuleren van gezonde leefstijl en is er aandacht voor het probleem van eenzaamheid. In algemene termen wordt alles benoemd, signaleren, methodiek, actieplan van projecten en organisaties.

Een aantal opmerkingen willen we wel plaatsen:

1-Bij speerpunt 2 - Sociaaleconomische gezondheidsverschillen verkleinen, missen wij Rechttop of stichting Leergeld als partijen die mee te kunnen doen.

2-Bij Speerpunt 5 – Leefomgeving wordt even aangestipt dat de bereikbaarheid, toegankelijkheid en de voorzieningen aandacht krijgen. De GGD krijgt een adviserende rol in de omgevingsvisie, wij nemen aan dat de ervaringsdeskundige burger (ASDD) ook gevraagd zal worden. Sportploeg Deventer heeft hierover nog een mooi plan ingediend op de motiemarkt van 17 april jl.

3-Wij willen nog uw aandacht vragen voor de kleinschalige, laagdrempelige (goedkope) burgerinitiatieven in de wijken. Deze dienen ondersteund en gefaciliteerd te worden zonder dat dat extra werk voor de vrijwillige “trekkers” geeft. Te denken valt dan aan b.v. websites bijhouden, vrijwilligersbeleid opstellen, ingewikkelde zaken begeleiden etc.

Graag geven we u nog enkele suggesties:

4-Kunnen buiten schooltijd (meer)schoolpleinen opengesteld worden voor jeugd uit de buurten?

5-Wilt u het project Gezonde scholen wat meer onder de aandacht van betrokkenen willen brengen en er b.v. een prijs voor beschikbaar stellen?

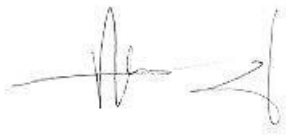
6-Deventer heeft veel mooie parken en plekken waar met hulp van b.v. WijDeventer ontmoetingsplaatsen gecreëerd kunnen worden om te bewegen en na afloop koffie beschikbaar te stellen.

7-Ook het stimuleren gebruik te maken van de aanwezige (en mogelijke uitbreiding van de) bewegingsparken kan bijdragen aan een gezond leefpatroon. Daarbij zorgen de bewegingsparken voor sociale cohesie en voorkoming van eenzaamheid in de buurt. Organisatie op buurtniveau voorkomt ook vervoersproblemen. Juist deze laagdrempelige activiteiten worden zeer gewaardeerd.

8-Aanvullend hierop adviseren wij om ook te kijken naar vervoer (en begeleiding!) of de kosten daarvan. Niet alle sporten, hobby's of sociale contacten zijn immers binnen de wijk te beoefenen/onderhouden. Bij gewenste activiteiten die mensen in beweging zet buiten de eigen wijk of stad en kan dit (met name voor gehandicaptenporters) een probleem zijn.

9-Tenslotte adviseren wij om uiteindelijk deze hoeveelheid aan informatie vooral met de burger, jong en oud, te communiceren. Niet alleen op de websites, maar ook op papier en via Deventer RTV overzichtelijk bij herhaling in huis te brengen. Bewegen stimuleren door dit nadrukkelijk te koppelen aan ontmoeting, plezier en gezelligheid en (koffie als) beloning.

Met vriendelijke groet,

Mw. A Mittendorp
voorzitter

Dhr. Th. Oorthuis
secretaris